

АНАЛИЗА ФИНАНСИЈСКОГ ПОЛОЖАЈА

Финансијски положај предузећа одређен је превасходно стањем:

- финансијске равнотеже,
- ликвидности,
- задужености и солвентности,
- одржавањем реалне вредности капитала, и
- репродукционом способношћу.

У нашем примеру, временско поређење подразумева упоређивање остварених резултата предузећа у две посматране године. Што се просторног поређења тиче, посматрамо где је наше предузеће, А.Д. „Војводина“ у односу на конкуренцију Д.О.О. „Аграр“ (дате билансне шеме).

1а) АНАЛИЗА ФИНАНСИЈСКЕ РАВНОТЕЖЕ – класичан начин

Краткорочна финансијска равнотежа утврђује се односом краткорочних извора финансирања (обавеза), с једне стране, и ликвидних и краткорочно везаних средстава, с друге стране. Краткорочна финансијска равнотежа постоји ако су једнаки, односно ако је њихов однос 1:1.

Табела 1. *Анализа краткорочне финансијске равнотеже*

(у 000 РСД)

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	ПРЕДУЗЕЋЕ "АГРАР"		ПРЕДУЗЕЋЕ "ВОЈВОДИНА"	
			претходна	текућа	текућа	ставка у бил.
24	1. Готовина и готовински еквиваленти	0068	130	341	130	БС 10
20, 21, 22 и 236	2. Краткорочна потраживања	0051/59/60 /61	18.158	28.214	11.400	БС 7+14
23 осим 236 и 237	3. Краткорочни финансијски пласмани	0062	674	1.211	4.100	БС 3
27, 28 осим 288	4. АВР, ПДВ и остало	0042/69/70	672	1.017	0	-
	I. ЛИКВИДНА И КРАТКОРОЧНО ВЕЗАНА СРЕДСТВА (1 до 4)		19.634	30.783	15.630	-
43	5. Обавезе из посл. и примљени аванси	0450/451	38.163	29.423	41.000	БС 12+15
42	6. Краткорочне финансијске обавезе	0443	26.196	15.249	15.000	БС 19
44, 45, 46, 47, 48 и 49	7. ПВР, ПДВ и остале обавезе	0441/459/4 60/461/462	11.019	7.286	4.570	БС 22+31
	II. КРАТКОРОЧНИ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА (5 до 7)		75.378	51.957	60.570	-
	Краткорочна равнотежа (II / I)		3,839	1,688	3,875	-

Краткорочна финансијска равнотежа код предузећа „Војводина“ знатно је померена ка краткорочним изворима финансирања у текућој години, на 100 динара КВС отпада 387,5 динара краткорочних обавеза (таб. 1). Ово значи да предузеће не може одржавати ликвидност осим ако не успе да КВС мобилише пре него што доспевају краткорочне обавезе. У просеку рокови расположивости краткорочних обавеза, да би се ликвидност одржавала, би у овом случају морали да буду дужи од рокова везивања КВС за 287,5% (387,5-100). Посматрано предузеће, такође, добар део своје сталне имовине (око 44,9 милиона) финансира из КИФ који брже доспевају на наплату и имају већу каматну стопу (кредити, ХоВ) у односу на дугорочне. Предузеће „Аграр“, такође, има поремећену краткорочну финансијску равнотежу. Наиме, она је померена ка краткорочним изворима финансирања у текућој години (коэф: **1,688**).

Дугорочна финансијска равнотежа утврђује се односом дугорочних извора финансирања (обавеза), с једне стране, и дугорочно везаних средстава, с друге стране. Дугорочна финансијска равнотежа постоји ако су једнаки, односно ако је њихов однос 1:1.

Табела 2. Анализа дугорочне финансијске равнотеже – класичан начин (у 000 РСД)

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	ПРЕДУЗЕЋЕ "АГРАР"		ПРЕДУЗЕЋЕ "ВОЈВОДИНА"	
			претходна	текућа	текућа	ставка у бил.
Класа 1	1. Залихе - сталне	0044	63.262	52.163	57.000	БС 40
04 осим 047 и 05	2. Дугорочни фин. пласмани и потр.	0024/34	5.630	4.974	4.300	БС 39
00 и 01	3. Нематеријална имовина и уписани а неуплаћени капитал	0003/1	1.875	1.410	1.270	БС 37
02 и 03	4. Основна средства	0010/19	140.346	133.112	128.900	БС 38
	I. ДУГОРОЧНО ВЕЗАНА СРЕДСТВА (1 до 4)		211.113	191.659	191.470	-
41	5. Дугорочне обавезе	0432	33.709	30.529	32.060	БС 11+27
40	6. Дугорочна резервисања	0425	1.875	1.924	0	-
Класа 3	7. Капитал	0401	119.785	138.032	114.470	БС 47
	8. Губитак изнад висине капитала	0463	0	0	0	-
	II. ДУГОРОЧНИ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА (5+6+7-8)		155.369	170.485	146.530	-
	Дугорочна равнотежа (II / I)		0,736	0,890	0,765	-
	Мањак/вишак дугорочних извора (II-I)		-55.744	-21.174	-44.940	-

Дугорочна финансијска равнотежа је, код посматраног предузећа, наравно померена ка дугорочно везаним средствима (коэф: **0,765**). Ово значи да је 100 динара ДВС покривено са само 76,5 динара ДИФ, што значи да је преосталих 23,5% ДВС покривено из КИФ. Ово је изузетно неповољна ситуација, због претходно наведених разлога. Конкуренција је, такође, у неповољном положају с обзиром да је 100 динара ДВС покривено са 89,0 динара ДИФ, а да је преосталих 11% покривено из КИФ.

16) АНАЛИЗА ФИНАНСИЈСКЕ РАВНОТЕЖЕ – обртним фондом

Предузеће „Војводина“ је у текућој години финансирао 21,2% сталних залиха из ДИФ, док је преосталих 78,8% финансирано из КИФ (таб. 2). Ово значи да је посматраном предузећу недостајало, у апсолутном износу, 44,9 милиона ДИФ за покриће сталних залиха што додатно указује на немогућност овог предузећа да оджава ликвидност. Са друге стране, предузеће „Аграр“ је у нешто повољнијој ситуацији пошто је 59,4% сталних залиха финансирано из обртног фонда, односно 40,6% сталних залиха финансирано је из краткорочних извора.

Табела 3. Анализа финансијске равнотеже – обртним фондом

(у 000 РСД)

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	ПРЕДУЗЕЋЕ "АГРАР"		ПРЕДУЗЕЋЕ "ВОЈВОДИНА"	
			претходна	текућа	текућа	ставка у бил.
Класа 3	1. Капитал	0401	119.785	138.032	114.470	БС 47
40	2. Дугорочна резервисања	0425	1.875	1.924	0	-
41	3. Дугорочне обавезе	0432	33.709	30.529	32.060	БС 11+27
	4. Губитак изнад висине капитала	0463	0	0	0	-
	I. ДУГОРОЧНИ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА (1+2+3-4)		155.369	170.485	146.530	-
00 и 01	5. Нематеријална имовина и уписани а неуплаћени капитал	0001/3	1.875	1.410	1.270	БС 37
02 и 03	6. Основна средства	0010/19	140.346	133.112	128.900	БС 38
04 и 05 осим 047	7. Дугорочни фин. пласмани и потр.	0024/34	5.630	4.974	4.300	БС 39
	II. ДУГОРОЧНО ВЕЗАНА СРЕДСТВА (без залиха) (5 до 7)		147.851	139.496	134.470	-
	8. Обртни фонд (I-II)		7.518	30.989	12.060	-
Класа 1	9. Сталне залихе	0044	63.262	52.163	57.000	БС 40
	10. Процент покрића сталних залиха обртним фондом (8 / 9 x 100)		11,9%	59,4%	21,2%	-

2) АНАЛИЗА ЛИКВИДНОСТИ

Предузеће „Војводина“ је имало изразито низак коефицијент убрзане ликвидности у текућој години (0,26), што указује на проблеме са измирењем обавеза у кратком року (таб. 3). Коефицијент опште ликвидности је, такође, низак (1,20). Конкуренција, са друге стране, има нешто боље коефицијенте убрзане (0,57) и текуће ликвидности (1,60).

Табела 4. Анализа ликвидности

(у 000 РСД)

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	ПРЕДУЗЕЋЕ "АГРАР"		ПРЕДУЗЕЋЕ "ВОЈВОДИНА"	
			претходна	текућа	текућа	ставка у бил.
24	1. Готовина и готовински еквиваленти	0068	130	341	130	БС 10
20 до 23 осим 237	2. Краткорочна потраживања и пласмани	0051/59/60/61/62/69/70	19.504	30.442	15.500	БС 3+7+14
Кл. 1 и 2	3. Обртна средства	0043	82.895	82.946	72.630	БС 43
	4. Дospelе обавезе (10% од краткорочних)		7.538	5.196	6.057	БС 12
42 до 49 (осим 498)	5. Краткорочне обавезе	0441/442	75.378	51.957	60.570	БС 48
	6. Тренутна ликвидност (1 / 4)		0,02	0,07	0,02	-
	7. Убрзана ликвидност [(1+2) / 5]		0,26	0,59	0,26	-
	8. Општа (текућа) ликвидност (3 / 5)		1,10	1,60	1,20	-

3) АНАЛИЗА ЗАДУЖЕНОСТИ И СОЛВЕНТНОСТИ

По традиционалном финансијском правилу прихватљива структура за предузеће је ако сопствени капитал износи 50%, а позајмљени такође 50% збира пасиве. То практично значи да је однос сопственог и позајмљеног капитала 1:1, а да је однос средстава и дугова 2:1. Предузеће „Војводина“ је имало стопу укупне задужености од 44,7% у текућој години (таб. 4). Међутим, висока стопа краткорочне задужености (29,2%) и висок органски састав средстава (64,0%), који захтева додатно јачање сопственог капитала, указују на то да се стопа задужености може оценити прихватљивом али не и добром. Финансијски левериџ показује колико на сваки динар капитала отпада динара дугова. У посматраном предузећу на динар капитала дугови износе 0,809 динара у 2018. години.

Предузеће „Аграр“ има ниску стопу укупне задужености 37,9% (стопа самофинансирања: 62,1%). Стопа краткорочне задужености је нешто нижа (23,4%) и значајно је смањена у односу на претходну годину (32,7%). Однос дугова и капитала (финансијски левериџ) је, такође, знатно повољнији у односу на посматрано предузеће (0,612).

Табела 5. Анализа задужености

(у 000 РСД)

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	ПРЕДУЗЕЋЕ "АГРАР"		ПРЕДУЗЕЋЕ "ВОЈВОДИНА"	
			претходна	текућа	текућа	ставка у бил.
Класа 3	1. Капитал - укупан	0401	119.785	138.032	114.470	БС 47
	2. Губитак изнад висине капитала	0463	0	0	0	-
	3. Нето капитал (1-2)		119.785	138.032	114.470	БС 47
40 и 41	4. Дугорочне обавезе и резерв.	0424	35.584	32.453	32.060	БС 49
42 до 49 (осим 498)	5. Краткорочне обавезе	0441/442	75.378	51.957	60.570	БС 48
	I. УКУПНА ПАСИВА (3 до 5)	0464	230.746	222.442	207.100	БС 50
	6. Стопа укупне задужености [(4+5) / I x 100]		48,1%	37,9%	44,7%	-
	7. Стопа дугорочне задужености (4 / I x 100)		15,4%	14,6%	15,5%	-
	8. Стопа краткорочне задужености (5 / I x 100)		32,7%	23,4%	29,2%	-
	9. Органски састав средстава		62,9%	61,6%	64,0%	-
	10. Стопа самофинансирања (3 / I x 100)		51,9%	62,1%	55,3%	-
	11. Финансијски левериџ [(4+5) / 3]		0,926	0,612	0,809	-

Солвентност није угрожена ни код посматраног предузећа где је имовина 2,2 пута већа од обавеза, ни код конкуренције - имовина је 2,6 пута већа од обавеза (таб. 5).

Табела 6. Анализа солвентности

(у 000 РСД)

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	ПРЕДУЗЕЋЕ "АГРАР"		ПРЕДУЗЕЋЕ "ВОЈВОДИНА"	
			претходна	текућа	текућа	ставка у бил.
	1. Пословна имовина	0071	230.746	222.442	207.100	БС 44
Класа 4	2. Обавезе	0424/442	110.961	84.410	92.630	БС 48+49
	3. Солвентност (1 / 2)		2,1	2,6	2,2	-

4) АНАЛИЗА ОДРЖАВАЊА РЕАЛНЕ ВРЕДНОСТИ КАПИТАЛА

Реална вредност капитала предузећа „Војводина“ се повећала за 1,6 индексних поена у текућој години (индекс нето капитала - индекс цена на мало). Предузеће „Аграр“ је, такође, повећало реалну вредност нето сопственог капитала у текућој години за 5,7 индексних поена. У претходној години, ово предузеће, није успело да одржи реалну вредност капитала. Наиме, његова вредност је умањена за 4,4 индексних поена (102,0-97,6).

Табела 7. Анализа одржавања реалне вредности капитала

(у 000 РСД)

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	ПРЕДУЗЕЋЕ "АГРАР"		ПРЕДУЗЕЋЕ "ВОЈВОДИНА"	
			претходна	текућа	текућа	ставка у бил.
Класа 3	1. Капитал - укупан	0401	119.785	138.032	114.470	БС 47
	2. Губитак изнад висине капитала	0463	0	0	0	-
	3. Нето капитал (1-2)		119.785	138.032	114.470	БС 47
	4. Индекс нето капитала		97,6	115,2	111,1	-
	5. Индекс цена на мало (100 + стопа инфлације)		102,0	109,5	109,5	-

5) АНАЛИЗА РЕПРОДУКЦИОНЕ СПОСОБНОСТИ

Предузеће „Војводина“ је имало изразито ниску стопу бруто средстава за репродукцију (3,99%) у текућој години (таб. 7). Када се томе дода и поремећеност дугорочне финансијске равнотеже у корист ДВС, као и висока отписаност опреме од 64%, може се закључити да предузеће врло тешко може успоставити финансијску равнотежу а поготово да замени дотрајалу опрему.

Табела 8. Анализа репродукционе способности

(у 000 РСД)

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	ПРЕДУЗЕЋЕ "АГРАР"		ПРЕДУЗЕЋЕ "ВОЈВОДИНА"	
			претходна	текућа	текућа	ставка у бил.
	1. Нето добитак (губитак)	1064 (1065)	-3.912	2.678	1.250	БУ 33
54	2. Трошкови амортизације и резервисања	1027/ 28	14.142	10.439	6.600	БУ 3
	3. Бруто средства за репродукцију (1+2)		10.230	13.118	7.850	-
	4. Просечна укупна средства		219.209	226.594	196.745	-
	5. Стопа бруто средстава за репродукцију [(3 / 4) x 100]		4,67	5,79	3,99	-
	6. Дугорочна финансијска равнотежа		0,736	0,890	0,765	-
	7. Стопа отписаности опреме - проценом		-	-	64%	-

Репродукциона способност се побољшала код предузећа „Аграр“, у текућој у односу на претходну години (са 4,67% на 5,79%). Такође, дугорочна финансијска равнотежа је знатно повољнија у односу на посматрано предузеће, што указује на закљчак да је конкуренција у знатно бољем финансијском положају.